

Jaarverslag 2014 van de stichting Beheer & Toezicht i.z. seksueel misbruik in de R.- K. Kerk in Nederland

Voorwoord

Ervaringen van onze hulpverlening wijzen uit dat slachtoffers van seksueel misbruik in de r.-k. kerk door een pijnlijk proces gaan om recht, genoegdoening en erkenning te krijgen. Zij hebben soms nog lang hulp en begeleiding nodig. Ook al is de officiële termijn voor het indienen van een klacht per 1 mei 2015 verstreken, ons Platform Hulpverlening blijft voor hen beschikbaar en voor slachtoffers die een beroep op ons doen voor hulp.

In dit jaarverslag over 2014 geeft het platform aan waar de problemen liggen en hoe daarop gereageerd wordt. Het gaat over schrijnende gevallen van mensen voor wie het seksueel misbruik ingrijpende gevolgen heeft gehad in hun leven en soms ook in dat van hun gezin.

Dit verslag geeft ook een beeld van beleid en werkwijze van de Klachtencommissie. Hoewel er een eind is gesteld aan het indienen van klachten, betekent het aantal van 250 - 300 zaken dat nog op behandeling wacht, dat het werk zeker nog tot in 2016 doorgaat. Dat geldt ook voor de Compensatiecommissie. Die meldt in haar verslag voorts dat zij meer dan in de afgelopen jaren, te maken heeft met slachtoffers voor wie het seksueel misbruik ernstige gevolgen voor hun hele leven en loopbaan heeft gehad.

Slotactie

Bisschoppen en hogere oversten van ordes en congregaties hebben zich de afgelopen jaren ingespannen om de gevolgen van het seksueel misbruik zo goed mogelijk op te vangen door recht, genoegdoening en compensatie mogelijk te maken, met name via onze activiteiten. Zij zijn voornemens een slotactie te houden, nu sinds 1 mei 2015 geen klachten meer kunnen worden ingediend. Het betreft slachtoffers wier klacht ongegrond verklaard is omdat o.m. steunbewijs ontbrak. In een aantal gevallen was de Klachtencommissie echter overtuigd dat het misbruik wel degelijk plaatsgevonden had. Omdat wij veel ervaring hebben opgebouwd en beschikken over de dossiers van slachtoffers, hebben we onze diensten aangeboden. Wij willen alles in het werk stellen opdat slachtoffers van seksueel misbruik in de r.-k. kerk recht wordt gedaan en genoegdoening krijgen.

Onze organisatie werkt met grote inzet voor al die slachtoffers. Dat gebeurt onder niet altijd makkelijke omstandigheden. De tientallen medewerkers op het bureau en in het land die voor de slachtoffers werken, verdienen onze steun en dank.

Een bijzonder woord van dank geldt onze voorzitter van het eerste uur, mevrouw Karla Peijs. Zij heeft zich vanaf de start van de stichting B&T ingezet voor de slachtoffers, met grote vasthoudendheid en betrokkenheid. Op 1 juli 2014 heeft zij afscheid genomen.

Eind 2014 vertrok het hoofd van het Meldpunt, Jan Brenninkmeijer, om burgemeester te worden van Waalre. Hij heeft vanaf de oprichting leiding gegeven aan het bureau dat ondersteuning biedt aan het Platform Hulpverlening, de Klachtencommissie en de

Compensatiecommissie. Hij was ook beleidssecretaris van het bestuur. Wij danken hem voor zijn inzet en zijn blij van zijn ervaring gebruik te kunnen blijven maken als bestuurslid van de stichting B&T, Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland.

In mr. Liesbeth Sanders, juridisch secretaris van de Klachtencommissie, hebben we een ervaren opvolgster gevonden.

In organisatie en werkwijze van het Meldpunt is een aantal zaken gestroomlijnd, naar aanleiding van het onderzoek door mr. Westra naar de werkprocessen en de organisatie, de 'o-meting'. Het onderzoek wees overigens uit dat onze organisatie goed functioneert.

1 Mei 2015

2014 Leek het jaar van omschakeling naar een afgeslankte organisatie in de verwachting dat de behandeling van klachten en compensaties zou verminderen met het afnemen van de klachtmeldingen. Vandaar dat een sluitingstermijn voor het indienen van klachten per 1 juli 2014 gerechtvaardigd leek. Door een uitspraak in kort geding is deze termijn echter verschoven naar 1 mei 2015. Voorlopig blijft de organisatie dus nodig voor de afhandeling van de vele nog lopende zaken. Na 1 juli 2014 tot de nieuwe sluitingsdatum kwamen nog zo'n 250 klachten binnen, in april 2015 alleen al 150.

Er zijn richting 1 mei 2015 extra inspanningen gepleegd om slachtoffers te bewegen een klacht in te dienen, o.m. door het aanschrijven van melders van het eerste uur vanaf 2010. Dat heeft resultaat gehad en heeft tot tientallen nieuwe klachten geleid of tot omzetting van een melding in een klacht.

Mediation

Gaandeweg is duidelijk geworden dat mediation naast de klachtenregeling, een goede mogelijkheid is om slachtoffers genoegdoening te bieden. Bisschoppenconferentie en KNR zijn in 2014 akkoord gegaan met een mediationregeling via het Meldpunt. Zie daarover meer in het hoofdstuk Mediation. Slachtoffers zullen overigens ook buiten deze regeling hun eigen mediation traject kunnen volgen.

Van belang is hoe uit mediation steunbewijs kan komen, zonder de geheimhouding geweld aan te doen.

Contacten

Het bestuur heeft contacten en gesprekken met alle groeperingen en instanties die met de slachtofferproblematiek te maken hebben. Zo is er in het verslagjaar een uitvoerig gesprek geweest met het nieuw opgerichte platform van vrouwen die slachtoffer zijn geweest van seksueel en ander geweld in de r.-k. kerk, het VPKK, Vrouwenplatform Kerkelijk Kindermisbruik. Ook is overlegd met Mea Culpa United.

En er is, zoals gebruikelijk, een gesprek geweest met hogere oversten van ordes en congregaties. Over en weer is informatie gegeven over de gang van zaken en zijn mogelijkheden voor verbeteringen besproken.

Gesprekken tussen B&T, de slachtofferorganisatie KLOKK en Slachtoffer Hulp Nederland over optimale aanpak van activiteiten voor slachtoffers van seksueel misbruik in de r.-k. kerk, via het zogenaamde Netwerk Herstel, hebben niet tot resultaat geleid en zijn gestopt. Met KLOKK vond periodiek overleg plaats over de voortgang van de

werkzaamheden, waarbij dankbaar gebruik is gemaakt van de op- en aanmerkingen die deze koepel van slachtoffergroepen uit zijn achterban opving en naar ons vertaalde.

Zwarte periode

Vijf jaar geleden kwam naar buiten dat seksueel misbruik in de r.-k. kerk ook in ons land op grote schaal is voorgekomen. Kerk en samenleving waren geschokt. De bisschoppen en de hogere oversten van ordes en congregaties gaven opdracht tot het 'Deetman onderzoek'. Er is zo veel als mogelijk was, gedaan voor de slachtoffers. Al blijft er nog veel leed. Drs. Wim Deetman bereidt zijn laatste rapportage voor aan de Tweede Kamer over de uitvoering van zijn adviezen. Een zwarte periode in de geschiedenis van de katholieke kerk in ons land kan over enige tijd worden afgesloten, al zullen de gevolgen nog lang doorwerken.

In deze jaren hebben alle betrokkenen ook veel geleerd, vooral van elkaar. Deze leerzame ervaringen kunnen anderen van nut zijn. In samenspraak met onder andere KLOKK zal het bestuur in 2015 een weg zoeken om die ervaringen voor wetenschappelijk onderzoek toegankelijk te maken, zonder dat vertrouwelijkheid en privacy van personen in het gedrang komen.

Mr. Rob van de Beeten

*Voorzitter bestuur stichting Beheer & Toezicht
i.z. seksueel misbruik in de R.- K. Kerk in Nederland*

Utrecht juli 2015

Mediationregeling slachtoffers seksueel misbruik rkk

Slachtoffers van seksueel misbruik in de r.-k. kerk konden vanaf medio 2014 ook gebruik maken van mediation via het Meldpunt seksueel misbruik rkk. Daartoe is na overleg met de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen een mediationregeling opgesteld en zijn afspraken gemaakt met mediators van Slachtoffer in Beeld, SiB. Deze stichting is gespecialiseerd in slachtoffer- dadercontact bij alle soorten misdrijven, kort en lang geleden. Zo'n contact, begeleid door een professionele bemiddelaar, kan bijdragen aan het herstelproces van het slachtoffer.

Tot dan toe konden slachtoffers van seksueel misbruik in de r.-k. kerk hun klacht alleen via de formele klachtenprocedure aanhangig maken. Daar is het informele traject van herstelbemiddeling (mediation) bij gekomen. Mediation is voor slachtoffers een goede mogelijkheid gebleken voor genoegdoening en heling, en voor compensatie van geleden schade.

In 2014 hebben 25 slachtoffers bemiddeling gevraagd en 14 hebben succesvol gebruik gemaakt van de regeling; 5 zaken waren nog in behandeling en 6 slachtoffers hebben zich teruggetrokken.

Naast herstelbemiddeling via SiB staat het slachtoffers overigens vrij om desgewenst een ander mediation traject te kiezen.

De mediationregeling is te vinden op de website van het Meldpunt, www.meldpuntmisbruikrkk.nl

BESTUUR

Het bestuur van de stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.- K. Kerk in Nederland, kortweg B&T, bestond in 2014 uit de volgende personen:

mevrouw drs. K.M.H. Peijs, voorzitter tot 1 juli 2014,
de heer mr. R.H. van de Beeten, vanaf 1 juli 2014 voorzitter en secretaris,
de heer A.J.H. Peek RA, penningmeester,
de heer drs. J.W. Brenninkmeijer, bestuurslid/ secretaris vanaf eind 2014.

Het bestuur van de stichting Beheer & Toezicht staat garant voor beheersmatige aangelegenheden en toezichthoudende taken. Het uitoefenen van het toezicht gebeurt door controle van de juiste toepassing van de reglementen van de verschillende geledingen. Beleid wordt primair gemaakt door de voorzitters en vice-voorzitters van respectievelijk het Platform Hulpverlening, de Klachtencommissie en de Compensatiecommissie. Het hoofd van het Meldpunt is ambtelijk secretaris van het bestuur. Deze zorgt voor de voorbereiding en notulering van de vergadering.

Het bestuur vergaderde in 2014 7 keer, te weten op 22 januari, 11 maart, 10 april, 27 mei, 1 juli, 1 oktober en 11 november. Daarnaast werden gesprekken gevoerd met diverse interne en externe contacten.

MELDPUNT SEKSUEEL MISBRUIK RKK

Bureau

Het bureau ondersteunt met een vaste staf van juridische, psychologische en secretariële medewerkers onder leiding van een hoofd bureau, het Platform Hulpverlening, de Klachtencommissie en de Compensatiecommissie. In het algemeen betreft dit het checken en vastleggen van persoonsgegevens; het registreren en bewaken van de te nemen stappen bij hulpverlening, klachtbehandeling en compensatiebeoordeling; de correspondentie; het fysieke beheer van de klachtdossiers; het telefoon- en emailverkeer; de catering en receptiefunctie bij zittingen, vergaderingen en bijeenkomsten. In 2014 kwamen daar activiteiten inzake mediation bij.

De ondersteuning van het Platform Hulpverlening bestaat uit het voeren van de eerste intake gesprekken doorgaans via door het Meldpunt toegewezen vertrouwenspersonen; het inventariseren van de hulpbehoefte; het zo nodig in contact brengen van misbruikslachtoffers met specialisten op het gebied van psychische hulpverlening.

De ondersteuning van de Klachtencommissie omvat het kosteloos toewijzen van een advocaat aan misbruikslachtoffers; het bewaken en controleren van het traject tot klaagschrift en verweerschrift; het tussentijds informeren van klagers, aangeklaagden en betrokken kerkelijk gezagsdragers; het plannen en voorbereiden van zittingen; het anoniem publiceren van beslissingen van de Klachtencommissie en de kerkelijk gezagsdragers.

De ondersteuning van de Compensatiecommissie bestaat uit het versturen van aanvraagformulieren aan misbruikslachtoffers met een gegronde klacht; het administreren en op volledigheid controleren van de ingediende aanvragen; de doorgeleiding van de aanvragen naar de Compensatiecommissie; het faciliteren van de tussentijdse correspondentie met aanvragers en kerkelijke gezagsdragers; het plannen van en voorbereiden van zittingen van de Compensatiecommissie; het bewaken van tijdige uitbetaling van de toegekende compensatiebedragen door de kerkelijke gezagsdragers.

Het Meldpunt had te maken met de aanvankelijk gestelde einddatum voor het indienen van klachten per 1 mei. Daardoor werden extra klachten ingediend. Via kort geding is deze termijn verlengd tot 1 juli 2015.

Personeel en organisatie

In dienst:

de heer B.G.M. Spekman, woordvoerder (22 maart 2010)
de heer mr. G.A.M. Stevens, voorzitter Klachtencommissie (15 mei 2011)
de heer dr. P.J.G. Schreurs, voorzitter Platform Hulpverlening (23 juni 2011)
de heer drs. W.A. De Jong, lid Platform Hulpverlening (1 oktober 2011)
de heer drs. J.W. Brenninkmeijer, hoofd (20 juni 2011 tot eind 2014)
mevrouw mr. L. Sanders, secretaris Klachtencommissie (1 juni 2011)
mevrouw mr. M. Braspenning-Groeneveld, juridisch medewerker (1 oktober 2012)
mevrouw mr. J.C. Quint, juridisch medewerker (1 oktober 2012)
mevrouw drs. M. Mitić, beleidsmedewerker Platform Hulpverlening (11 juli 2011)
mevrouw Bep Verhoef, secretaresse (4 juni 2013)
mevrouw Jenny Blokzijl, secretaresse (1 januari 2014)

PLATFORM HULPVERLENING

De leden van Platform Hulpverlening worden benoemd door het bestuur van de stichting B&T op voordracht van de voorzitter. De voorzitter wordt op voordracht van het bestuur benoemd door de Bisschoppenconferentie en de KNR. Het platform bestond in 2014 uit de volgende personen:

Psychologen

de heer dr. P.J.G. Schreurs, GZ-psycholoog, voorzitter
de heer drs. W.A. De Jong, psychotherapeut, lid
mevrouw M. Mitic, MSc, psycholoog / beleidsmedewerker

Leden van de klankbordgroep

de heer prof. dr. H. M. van Praag, emeritus hoogleraar psychiatrie
de heer drs. M. Van Weers, psychiater
de heer drs. J. Schaart, directeur Arq
de heer prof. dr. M.A.M. van Son, emeritus hoogleraar klinische psychologie

Leden van de Adviesraad

De heer prof. dr. G. Bleijenberg, voorzitter (in 2015 opgevolgd door mevrouw dr. W. Langeland)
de heer dr. J. Baneke, BC
zuster T. Sonder, KNR
de heer B. Smeets (opvolger van J.W. Bosch), Mea Culpa United
mevrouw drs. A. Knibbe - van Dijck, VPKK
de heer G. Klabbers, KLOKK
mevrouw prof. dr. M. Olf, hoogleraar UvA
de heer prof. dr. M.A.M. van Son, emeritus hoogleraar klinische psychologie

Vertrouwenspersonen

de heer mr. drs. G. Loman
mevrouw M. Schoeber
mevrouw P.A.C.G.M. Dillen
mevrouw drs. M.J.F. van Helvert-Willeme
mevrouw N. van der Loos
de heer drs. J. Oostrik
mevrouw J. Gorgels

Hulpverlening cruciaal

Tot de belangrijkste taken van het Platform Hulpverlening behoren:

1. Eerste opvang van melders van seksueel misbruik binnen de RKK

Ook in het verslagjaar stond een van de aan het platform verbonden psychologen, mevrouw M. Mitic, slachtoffers telefonisch te woord. In dit telefonische contact vindt een eerste verkenning naar de behoeften van het slachtoffer plaats.

2. Kortstondig begeleiden van slachtoffers door vertrouwenspersonen

Voor het kortstondig begeleiden van slachtoffers beschikt het platform over vertrouwenspersonen. Zij kunnen een luisterend oor bieden aan slachtoffers om hen in

emotionele zin te ondersteunen, dan wel behulpzaam te zijn met het vinden van hun weg naar psychologische hulpverlening. Indien zich op sociaal-maatschappelijk vlak problemen voordoen dan kunnen de vertrouwenspersonen in overleg met het team psychologen van Platform Hulpverlening, behulpzaam zijn bij het vinden van mogelijke oplossingen en eventuele bemiddeling naar maatschappelijk werk, huisartspraktijkondersteuner of anderszins. Tevens kan men hulp bieden aan partners en familieleden. Dat is ook in het verslagjaar gebeurd.

364 meldingen

In 2014 zijn er in totaal 364 meldingen binnengekomen bij het Meldpunt Misbruik RKK, 63% mannen en 37% vrouwen. Van deze meldingen zijn 250 omgezet in een klacht. Dit is een aandeel van 67%.

Voor 90 melders/slachtoffers is een vertrouwenspersoon ingeschakeld en 41 van hen hebben uiteindelijk een vertrouwenspersoon toegewezen gekregen.

Er hebben 22 screeningsgesprekken plaatsgevonden. Dat is gebeurd volgens het schema van de Altesgroep, waarbij een onderscheid wordt gemaakt op basis van diagnose, ernst van de problematiek, risico's, complexiteit en beloop van de klachten. Er wordt op basis hiervan verwezen naar 1. Huisarts-GGZ (eventueel maatschappelijk werk), 2.

Generalistische basis GGZ en 3. Specialistische GGZ. In sommige gevallen is het Psychotrauma Diagnose Centrum, onderdeel van Centrum '45 ingeschakeld voor nadere diagnostiek en therapie-indicatie.

14 Personen zijn na psychologische screening doorverwezen naar de GGZ.

De aan het Platform Hulpverlening verbonden psychologen behandelen niet zelf. Een uitzondering vormt de situatie waarbij ingeschat wordt dat het om een zeer beperkt aantal gesprekken gaat, - twee tot drie - , waarbij psycho-educatie op de voorgrond staat. Is verdere en intensievere behandeling wenselijk, dan wordt verwezen naar behandelaars die ervaring hebben met behandeling van de gevolgen van seksueel misbruik en geweld. Daarbij moet het gaan om ofwel behandelaars die verbonden zijn aan een instelling, ofwel zelfstandig zijn gevestigd en een contract hebben met een zorgverzekeraar.

Voorafgaand aan de verwijzing volgt altijd een contact met de mogelijk toekomstige behandelaar of – instelling en wordt met toestemming van de hulpvrager het screeningsverslag opgestuurd. Wanneer de hulpvrager in behandeling gaat en de behandeling naar tevredenheid verloopt, wordt het contact met het Platform Hulpverlening beëindigd.

Tot de taken van de aan het Platform Hulpverlening verbonden psychologen hoort verder het ondersteunen van behandelaars, het geven van voorlichting en consultatie.

Conform de afspraken die in 2013 zijn gemaakt werden de diensten van Platform Hulpverlening ook aangeboden aan melders van fysiek en psychisch geweld.

Hulpvragen en doorverwijzing GGZ

De hulpvragen waarmee de vertrouwenspersonen en psychologen worden geconfronteerd variëren van eenvoudig tot uitermate complex. Vanuit het vaak jarenlang durende misbruik en de vaak zeer belastende omstandigheden voorafgaande aan het misbruik, kan gezegd worden dat bij het merendeel van de melders naast post trauma symptomen in de meest wijde zin, er sprake is van depressie, angst, seksuele

problematiek en gebruik van middelen. Maar ook van persoonlijkheidsproblematiek en daarmee samenhangend, (ernstige) problemen rondom hechting en intimiteit. Dat heeft uiteraard gevolgen voor de mogelijkheid om een psychotherapeutische of andere hulpverleningsrelatie aan te gaan. Overige sociaal maatschappelijke problemen die zijn gesignaleerd, betreffen geldzorgen, boosheid op kerk en religie, afkeer van geloof en r.-k. kerk in het bijzonder, of opvoedingsproblemen, problemen in de spontane omgang met (klein)kinderen, intergenerationele problematiek of specifiek (NAO) aan het misbruik verbonden problemen.

Dat betekent dat bij een groot aantal hulpvragers niet meer dan een vorm van stabilisatie bereikt kan worden en dat op verwerking gerichte psychotherapie niet geïndiceerd is.

Een probleem is dat deze mensen vaak niet meer terecht kunnen in de reguliere GGZ. Er is steeds minder plaats voor cliënten bij wie proactieve, psychiatrische hulp, medicatie, psychosociale hulp en verdere maatschappelijke begeleiding, gewenst zou zijn of een noodzaak is. In een aantal gevallen kon doorverwezen worden naar aan de huisartsenpraktijk verbonden hulpverleners, zoals sociaal psychiatrische verpleegkundigen en praktijkondersteuners. In bepaalde gevallen is - al dan niet via verwijzing van de huisarts -, het maatschappelijk werk ingeschakeld, bijvoorbeeld Vitras, Gimd, of MEE, schuldsanering en personal coach.

Intervisie en supervisie

De vertrouwenspersonen en de leden van het Platform Hulpverlening kwamen onder leiding van de voorzitter van het Platform Hulpverlening 3 keer bij elkaar om geïnformeerd te worden over organisatorische zaken en bestuurszaken. Aan de orde waren onder meer ontwikkelingen rondom mediation, ongegrondverklaringen, de Commissie Hulp, Erkenning en Genoegdoening voor geweld tegen minderjarigen in de Rooms-Katholieke Kerk (HEG) en inzet vertrouwenspersonen bij geweldszaken, inhoudelijke aspecten op gebied van diagnostiek en behandeling, en uitwisseling van ervaringen. Tijdens een bijeenkomst was ook het bestuur van slachtofferorganisatie KLOKK aanwezig. Naast de gezamenlijke bijeenkomsten vonden er per district driemaandelijks intervisie bijeenkomsten plaats onder leiding van de klinisch psycholoog drs. Arnold Oostveen, werkzaam bij Centrum '45 en deskundig op het gebied van psychotrauma.

De vertrouwenspersonen zijn geëvalueerd in functioneringsgesprekken met de voorzitter.

Klankbordgroep en Adviesraad

Er hebben twee bijeenkomsten plaatsgevonden met de leden van Klankbordgroep.

Onderwerpen die werden besproken betroffen de taakstelling van de vertrouwenspersonen en de rol van hulpverlener, proactief beleid, de problematiek rondom ongegrond verklaringen, de complexe psychiatrische problematiek, de 'afbouwregeling' en de adviezen afkomstig uit het 0-metings onderzoek 'Westra'.

Besloten werd om de bestaande klankbordgroep op te heffen en het advies uit genoemd onderzoek te effectueren om een Adviesraad te installeren. Daarin konden ook vertegenwoordigers van de slachtoffergroepen VPKK, KLOKK en Mea Culpa United en van kerkelijke instellingen deelnemen, naast leden vanuit de wetenschappelijke wereld en de GGZ.

Klachtencommissie

De leden van de Klachtencommissie worden benoemd door het bestuur van de stichting Beheer & Toezicht op voordracht van de voorzitter van de Klachtencommissie.

De Klachtencommissie bestond in 2014 uit de volgende personen:

de heer mr. G.A.M. Stevens, voorzitter
mevrouw mr. C.C. de Rijke-Maas, plv. voorzitter
de heer mr. H.J. Schepen, plv. voorzitter
de heer mr. P.A.M. Hendriks, plv. voorzitter
de heer mr. C.H.W.M. Sterk, plv. voorzitter
mevrouw mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, plv. voorzitter
de heer mr. T.F.A.M. Hoogenboom, plv. voorzitter
de heer mr. P.R.M. van der Ven pr., lid
de heer mr. M.P.P.M. Merx, lid
mevrouw W.M. Veltman-Breddels, lid
de heer W.A.M.C. Mol, lid
mevrouw zr. J.G.M. Verwijs O. Praem, lid
de heer drs. A.A.M. Oostveen, lid
mevrouw drs. N.A.M. van Beelen, lid
mevrouw drs. Th. M. Bronzwaer, lid
de heer drs. J. L. H. H. Kunnen, lid
de heer mr. F. J. M. Walstock, lid
de heer mr. F.A.A. Duynstee, lid
mevrouw mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, lid
mevrouw drs. L. Erftemeyer, lid
de heer dr. P.J.A. van Panhuis, lid

Als griffiers fungeerden:

mevrouw mr. S.R.M.I. Roos-Bollen
mevrouw mr. M. Braspenning-Groeneveld
mevrouw mr. I.C.M.T. Jongens-Manders
mevrouw mr. C.A. Murray
de heer M.H.J. Materman
mevrouw mr. L. Pander Stapel
mevrouw mr. J.C. Quint
mevrouw mr. Y. Rikken
mevrouw mr. M. Van der Meulen
mevrouw drs. M.G.M. Van Rijnstra
mevrouw mr. H.L. Miedema (m.i.v. 7 oktober 2014)
mevrouw mr. R. Willemsen (m.i.v. 1 november 2014)

De bijzondere griffiers, voor het doen van aanvullend onderzoek, waren:

de heer D. Herlaar
mevrouw J.S. Oude Breuil
de heer E.A.A.E. van de Walle

De juridisch secretaris van de klachtencommissie was:

mevrouw mr. Liesbeth Sanders

Einddatum van grote invloed

In dit verslagjaar was het feit dat er een einddatum werd gesteld aan het indienen van klachten een belangrijke gebeurtenis. Na een positief advies van het bestuur van de stichting B&T besloten de Bisschoppenconferentie, BC, en de Konferentie Nederlandse Religieuzen, KNR, de mogelijkheid om nieuwe klachten te melden, met ingang van 1 juli 2014 te beëindigen. Dat bracht nogal wat onrust en onduidelijkheid, niet alleen voor de slachtoffers, maar ook voor de Klachtencommissie en met name voor haar juridische ondersteuning. Die werd overstelpt met vragen en onvolledige klachten op het laatste nippertje, of vaak zelfs voorbij dat laatste nippertje.

In een kort geding werd gevorderd dat die einddatum van 1 juli 2014 werd opgeheven. In een om verschillende redenen opmerkelijk vonnis bepaalde de kortgedingrechter een nieuwe sluitingsdatum, namelijk 1 mei 2015. Op grond daarvan heeft het bestuur van B&T de klachtenregeling gewijzigd zodat tot 1 mei 2015 de mogelijkheid bestaat een klacht in te dienen (artikel 2.1. nieuw). Voorts moet ten aanzien van klachten die vóór 1 mei 2015 zijn gemeld, vóór 1 augustus 2015 een klaagschrift zijn ingediend (artikel 3.6 nieuw). Door deze wijziging van de procedure waren de onduidelijkheden en problemen rond die eerdere datum 'opgelost'. Dat laat onverlet dat de wijze waarop de juridische ondersteuning van de Klachtencommissie deze problemen heeft weten op te vangen en te verwerken, veel waardering verdient.

Cijfers

In 2014 binnengekomen klachten:	344
In 2014 afgehandelde klachten:	377
Per 31/12/2014 nog lopend/in behandeling:	393

In totaal door Klachtencommissie t/m 31 december 2014 uitgebrachte adviezen: 1081

Van deze 1081 uitgebrachte adviezen was:

- 70% (gedeeltelijk) gegrond
- 22% niet gegrond
- 8% niet ontvankelijk/niet bevoegd.

Het aantal lopende klachten blijkt een werkvoorraad van ruim één jaar. Dat betekent dat bij een gelijkblijvende instroom aannemelijk is dat de Klachtencommissie na de einddatum nog zeker een jaar nodig zal hebben om alle klachten af te handelen. In die periode kunnen ook nog herzieningsverzoeken worden ingediend die tot nieuwe behandelingen kunnen leiden. Dat is vaak het geval zoals blijkt uit de uitspraken van de Bijzondere Kamer van de Klachtencommissie.

Intern en extern overleg

Zoals in eerdere verslagen vermeld, zijn de interne en externe overleggen belangrijk. Gelet op het aantal voorzitters, leden en griffiers die de onderscheiden kamers van de Klachtencommissie vormen, is ten behoeve van de gelijkheid in behandeling en beoordeling allereerst de onderlinge afstemming van groot belang. Ook de externe overleggen met de slachtoffergroepen KLOKK en VPKK, juridisch adviseurs, hogere oversten van de KNR, en met individuele klagers en kerkelijke gezagsdragers, worden door de commissie belangrijk geoordeeld. Zowel om te vernemen hoe belanghebbenden het functioneren van de Klachtencommissie ervaren alsook om kennis te nemen van kritiekpunten. Het zijn mogelijkheden om uitleg en toelichting te geven over kwesties

die vragen oproepen. Deze overleggen zijn in dit verslagjaar dan ook onverminderd voortgezet.

Het begrip seksueel misbruik

In het begin van dit verslagjaar is door de Klachtencommissie in een advies van 21 januari 2014 (zie website Klachtencommissie, adviezen, 2013W1018) nader omschreven welke elementen van belang zijn voor de vraag of er sprake is van seksueel misbruik. Of sprake is van seksuele handelingen of toenaderingen, dient te worden gezien aan de hand van de sociaal-ethische norm in die tijd en de vraag hoe een objectieve buitenstaander destijds tegen dergelijke handelingen aankeek en nu aankijkt. Niet doorslaggevend zijn dus de subjectieve gevoelens, noch van de aangeklaagde, noch van klager. Anders gezegd, het feit dat een klager bepaalde handelingen of gedragingen van de aangeklaagde als seksueel misbruik heeft ervaren, is niet doorslaggevend. Evenzo is voor het aannemen van seksueel misbruik niet nodig dat vast komt te staan dat de aangeklaagde de bedoeling had of zich realiseerde dat hij seksueel misbruik pleegde. Het gaat om de vraag of een objectieve buitenstaander - in aanmerking genomen de sociaal-ethische norm van die tijd, en gelet op de omstandigheden waaronder en de context waarin een en ander plaats had -, de gedraging of handeling zou duiden als seksueel misbruik.

Bezwaarschriften

In 2014 is het aantal bezwaarschriften toegenomen, maar ook het aantal afwijzingen ervan. De oorzaak lijkt vooral te vinden in het feit dat het bezwaar vaak - ten onrechte -, wordt gezien als een vorm van hoger beroep. De klachtenregeling ziet dat echter niet zo. Artikel 20 bepaalt dat bezwaar kan worden ingediend indien sprake is van schending van een algemeen beginsel van klachtenbehandeling. Daaruit volgt dat het niet gaat om het opnieuw beoordelen van de feiten (= hoger beroep), maar om de vraag of er een procedurele fout is gemaakt. Daaronder valt overigens ook de situatie dat een redelijk oordelende Klachtencommissie niet tot die beslissing had kunnen komen. Dat zou men wel een herbeoordeling kunnen noemen, maar dan toch slechts met een zeer terughoudende (= marginale) toetsing.

Er wordt met name nogal eens bezwaar gemaakt omdat een klager vindt dat de behandelende kamer het verhaal van klager ten onrechte niet aannemelijk heeft geoordeeld en dat de klacht dus ten onrechte ongegrond is verklaard. Het tegenovergestelde (ten onrechte aannemelijk geacht) gebeurt ook, maar dan door een aangeklaagde of een kerkelijke gezagsdrager. Het gaat in die gevallen doorgaans om de weging van het steunbewijs. Dus om de vraag of de feiten en omstandigheden zoals door klager aangevoerd terecht of niet terecht aannemelijk zijn geoordeeld door de Klachtencommissie. Dat valt echter niet onder de bepaling van artikel 20, omdat dat een herbeoordeling van feiten en omstandigheden is. Het oordeel of de klacht aannemelijk is, behoort tot de bevoegdheid van de behandelende kamer. Bezwaar daartegen kan slechts in uitzonderlijke gevallen tot succes leiden, namelijk als gezegd moet worden dat de behandelende kamer niet in redelijkheid tot dat oordeel heeft kunnen komen.

Zie ter illustratie een drietal uitspraken van 19 september 2014 op de website, de nummers 2013-T981 B en 2012-T872(2) B ongegrondverklaring en 2012-W1004 (1) B een gegrondverklaring van het bezwaar.

Steunbewijs

Ook in 2014 is veel aandacht besteed aan steunbewijs. Inmiddels is over de waardering daarvan een heldere lijn ontstaan binnen de Klachtencommissie. De juridisch secretaris van de commissie, mevrouw mr. Liesbeth Sanders, heeft over dit onderwerp geschreven in het blad *Letsel & Schade*, 2014 nummer 4. Zij benadrukt dat een steunbewijs specifiek van aard dient te zijn en controleerbaar. Dat wil zeggen dat het betrekking moet hebben op het door aangeklaagde individueel gepleegde misbruik van de klager persoonlijk. Het sterkste bewijs is dat van iemand die persoonlijk aanwezig was bij het misbruik. Of aan wie klager het direct na het misbruik heeft verteld. Maar deze situatie doet zich zelden voor. Het kan echter ook – en dat komt vaker voor –, in de vorm van een verklaring van een ander slachtoffer van dezelfde aangeklaagde over soortgelijk misbruik. Of door een verklaring van een derde persoon, bijvoorbeeld een familielid, een goede vriend of een arts, aan wie het slachtoffer in een vroeg stadium heeft verteld over het misbruik. In diverse zaken ondersteunde de ‘toestemmingsverklaring’ van een andere klager tegen dezelfde aangeklaagde het klaagschrift van de betreffende klager.

Verklaringen van derden aan wie de klager heeft verteld over het misbruik vormen eveneens een belangrijke bron van steunbewijs binnen de klachtenprocedure. Verklaringen van huisarts of hulpverlener leggen doorgaans meer gewicht in de schaal dan van partner, familielid of vriend(in). En meerdere verklaringen van diverse personen en de gedetailleerdheid ervan, versterken het steunbewijs.

Voor het waarden van (steun)bewijs is net als bij strafrechtelijk bewijs, ook binnen de klachtenprocedure geen meetlat beschikbaar. Het gaat telkens opnieuw om het wegen van de feiten, omstandigheden en argumenten van dit concrete unieke geval.

Steunbewijs is dus heel belangrijk. Dat is de reden dat de Klachtencommissie slachtoffers/ melders aanraadt het misbruik te melden, ook al maakt men geen gebruik van de klachtenprocedure. Ook worden personen die zich in het verleden gemeld hebben, met dat doel actief benaderd, mede met het oog op de sluitingstermijn van 1 mei 2015. Een melding kan in andere zaken tot gegrondverklaring van de klacht leiden. Men helpt er andere slachtoffers mee.

Compensatiecommissie

Personeel en organisatie

De leden van de commissie worden benoemd door het bestuur van de stichting B&T op voordracht van de voorzitter. De Compensatiecommissie bestond in 2014 uit de volgende personen:

de heer mr. B. Holthuis, voorzitter

mevrouw mr. K.H. Faase, lid

mevrouw mr. J.M. van de Laar, lid

de heer E.S. Groot, lid

de heer mr. D.J. van der Kolk, lid

Als griffier trad op mevrouw mr. E. B. Schaafsma- van Campen

Complexere zaken

De zaken die de Compensatiecommissie in 2014 heeft behandeld waren, gemiddeld genomen, bewerkelijker dan in voorgaande jaren. De commissie heeft in toenemende mate gevallen van zeer ernstig en/of omvangrijk seksueel misbruik moeten beoordelen. Daardoor zijn meer dan in voorgaande jaren relatief veel verzoeken ingedeeld in categorie 5. Circa 38% van alle aanvragen is inmiddels ingedeeld in categorie 5.

Bij de beoordeling gaat de commissie uit van 5 zwaartecategorieën (artikel 5 van de compensatieregeling):

- 1) in geval van seksueel getinte handelingen of uitlatingen waardoor de lichamelijke of geestelijke integriteit werd geschonden, anders dan handelingen bedoeld in de hierna volgende categorieën: compensatie tot € 5.000
- 2) in geval van betasting van intieme delen: compensatie tot € 7.500
- 3) in geval van een langere periode van betasting van intieme delen, afhankelijk van frequentie, zwaarte en bijkomende omstandigheden: compensatie tussen € 10.000 en € 20.000
- 4) in geval van eenmalige tot enkele malen verkrachting: compensatie tot € 25.000
- 5) in uitzonderlijke gevallen van seksueel misbruik of in gevallen bedoeld in categorieën 3 en 4 waarin de vermogensschade van de aanvrager door het seksueel misbruik substantieel is en het causaal verband tussen het seksueel misbruik en die schade niet aan gerede twijfel onderhevig is: compensatie tot een maximum van € 100.000.

De compensatie binnen categorieën 1 tot en met 4 heeft het gemengde karakter van smartengeld en vergoeding voor uitgaven in verband met het seksueel misbruik, zoals therapiekosten of reiskosten. Binnen deze categorieën behoeft bewijs van schade niet te worden overgelegd.

Meer overleg nodig

De commissie is in het verslagjaar ook geconfronteerd met meerdere aan de gestelde schadeomvang ten grondslag liggende causale factoren. Daarom heeft zij langer dan in voorgaande jaren, stil moeten staan bij de beoordeling van het oorzakelijk verband tussen het seksueel misbruik en de gestelde vermogensschade.

In een enkel geval is een beroep gedaan op de adviezen van een extern medisch adviseur.

Voorschot

In bijzondere gevallen kunnen aanvragers in aanmerking komen voor betaling van een voorschot op de definitief te adviseren compensatie. Betaling van een voorschot kan aan de orde zijn wanneer de aanvraag voorlopig is ingedeeld in categorie 5 en het zich laat aanzien dat de commissie meer tijd nodig heeft om tot een definitief advies te komen. In het verslagjaar werd in zeker 10 gevallen een voorschot toegekend.

534 Aanvragen goedgekeurd

Circa 85% van de gegrondverklaringen door de Klachtencommissie resulteert in een compensatieaanvraag bij de Compensatiecommissie. Dat aandeel is gegroeid vergeleken bij 2013. Dit wijst er mogelijk op dat aanvragers in toenemende mate de voorkeur geven aan de Compensatieregeling boven schikkings- en/of mediationtraject.

In totaal heeft de commissie 534 aanvragen goedgekeurd met een totaalbedrag van 16 miljoen euro, gemiddeld ruim 30.000 euro. Het gemiddeld toegekende bedrag liep in het verslagjaar iets op, in vergelijking met 2013.

Alle uitspraken werden geanonimiseerd vermeld op de website.

Aantallen meldingen, klachten, compensatie 2014

Cijfers 1 januari 2015

Meldingen totaal	3504	100%
Waarvan uitsluitend meldingen	1665	48%
Klachten	1839	52%
<i>Waarvan afgeronde klachten</i>		
Advies Klachtencommissie uitgebracht	1012	70%
Klacht ingetrokken	222	15%
Schikking getroffen	212	15%
	1446	100%
<i>Waarvan lopende klachten</i>		
Wachten op klaagschrift	77	20%
Wachten op verweerschrift	47	12%
Wachten op zitting	143	36%
Zitting geweest, bezwaar of herziening	72	18%
Aangehouden voor onderzoek of mediation	54	14%
	393	100%
<i>Waarvan wachten op klaagschrift</i>		
Geen contact met klager	2	3%
Klaagschrift ontvangen (onvolledig)	16	21%
Klachtnummer	3	4%
Naam pleger onbekend	1	1%
Ontvangst klacht bevestigd	5	6%
Pro-forma klaagschrift ontvangen	2	3%
Uitstel klaagschrift	3	4%
Klacht verzonden (JA, Ord)	45	58%
	77	100%
<i>Waarvan wachten op zitting</i>		
Verweerschrift verzonden	18	13%
Vooraankondiging zitting verstuurd	32	22%
Zitting gepland	33	23%
Zitting aangehouden	10	7%
Zitting plannen	50	35%
	143	100%

Jaarrekening, financiële cijfers

Werkelijk 2014

			€
		werkelijk	werkelijk
		2014	2013
Personele kosten	1		
salariskosten		459,249	559,832
ziekengeldverzekering		9,602	11,515
ziekengelduitkering		0	-10,030
korting WAO		0	-1,864
heffingskorting		0	-3,614
reiskosten		12,488	14,578
arbo		972	1,259
overige personeelskosten		3,501	8,001
		<u>485,812</u>	<u>579,677</u>
Juridische adviseurs	2		
honoraria		973,279	894,740
reiskosten		4,758	4,380
bijeenkomsten		351	2,013
mediation SIB		21,000	
overige kosten		2,821	619
		<u>1,002,208</u>	<u>901,752</u>
Klachtenbehandeling	3		
honoraria zittingen		188,679	214,287
reiskosten		13,542	15,303
bijeenkomsten		4,050	2,232
overige kosten		49,574	15,772
reiskosten klagers		220	956
overige kosten klagers		0	174
		<u>256,065</u>	<u>248,723</u>
Vertrouwenspersonen	4		
honoraria		37,181	53,594
reiskosten		1,942	2,399
training en coaching		0	450
bijzondere vergoedingen hulp		676	3,339
overige kosten		991	960
		<u>40,790</u>	<u>60,742</u>

Compensatiecommissie	5			
honoraria		336,282	450,000	390,734
reiskosten		343	1,000	1,007
overige kosten		1,880	1,000	6,319
		<u>338,505</u>	<u>452,000</u>	<u>398,059</u>
Adviesraad				
Hulpverlening				
honoraria		15,773	0	0
reiskosten		1,519	0	0
		<u>17,292</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Huisvestingskosten				
huur	6	69,131	50,000	59,140
inrichtingskosten		0	500	0
kantinekosten	7	6,417	8,000	6,612
overig		79	1,000	28
		<u>75,628</u>	<u>59,500</u>	<u>65,781</u>
Telefoonkosten				
vaste vergoedingen		1,200	1,200	1,200
bureau-organisatie		2,390	2,100	1,980
		<u>3,590</u>	<u>3,300</u>	<u>3,180</u>
Bestuurskosten				
vergaderkosten		1,277	2,500	1,043
representatiekosten		962	2,000	497
reiskosten		967	1,500	936
aansprakelijkheidsverzekering		10,451	11,000	10,451
overige kosten		478	1,000	257
		<u>14,135</u>	<u>18,000</u>	<u>13,184</u>
Diversen	8			
studiedag		0	0	50
kantoorbenodigdheden		6,384	9,000	8,207
aanschaf meubilair, hardware		0	500	0
salarisadministratie		1,647	1,500	2,136
kopieerkosten		8,276	4,500	7,202
porti		18,100	25,000	25,771
drukwerk		1,815	2,500	2,481
automatisering en website		10,977	15,000	17,425
publicaties		57	1,000	111
rente		245	0	30
overige kosten		23,223	2,000	3

archivering	8,905	20,000	0
administratiekosten KNR	20,000		
onvoorzien	<u>0</u>	<u>50,000</u>	<u>0</u>
	<u>99,629</u>	<u>131,000</u>	<u>63,415</u>
TOTAAL	<u>2,333,653</u>	<u>2,460,100</u>	<u>2,334,513</u>